

Ympäristöministeriö
kirjaamo@ym.fi

Lausuntopyyntö 23.06.2021, Ympäristöministeriö

Lausunto jätealan asetusten ehdotuksista (EU:n jätesäädöspaketti)

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus esittää lausuntonaan seuraavaa:

Valtioneuvoston asetus jätteistä

4 luku

26 - 27 §

Rakennus- ja purkujätteen uudelleenkäytöstä tulisi laatia tarkemmat ohjeistukset ottaen huomioon mm. rakennus- ja purkujätteen jätestatus ja sen muuttuminen, uudelleenkäytön valmistelussa tarvittavat ympäristöluvut sekä miten mahdollistetaan uudelleenkäyttö niin, että se täyttää rakennustuotteita koskevat vaatimukset. Tämä selkeyttäisi ja ohjaisi rakennus- ja purkujätteen uudelleenkäyttöä.

Rakennus- ja purkujätteen erilliskeräyksen valvontaan tulisi osoittaa selkeä taho, jolle valvonta kuuluu, sillä muutoin asetusta ei noudateta. Tähän tulisi tehdä selkeä viittaus maankäyttö- ja rakennuslakiin, jonka nojalla valvontavastuu olisi tarkoituksenmukaisinta kuulua rakennusvalvonnalle. Pelkkä etukäteen laadittava purkumateriaaliselvitys ei kerro, miten erilliskeräys on käytännössä toteutettu. Tässä tulisi vaatia myös purkukartoituksen loppuraportin laatimista, missä raportoitaisiin lopulliset toteutuneet jätemäärät. Tässä tulisi määritellä myös, miten rakennus- ja purkujätteen toteutumisen raportointi toteutetaan, jotta valtakunnallisesti raportointi ja sen valvonta ja seuranta tehtäisiin yhtenevällä tavalla.

30 §

Käyttämättömien elintarvikkeiden luovuttaminen uudelleenjakeluun on tehokas tapa vähentää ruokahävikkiä ja ohjaa elintarvikkeiden toimijoita miettimään toimintatapoja. Tämä vaatii kuitenkin elintarvikkeiden toimijoiden valvontaan lisäpanostusta esim. neuvonnan, tiedotuksen ja tarkastusten osalta, jotta toiminta tältä osin olisi asetuksen tarkoituksen mukaista.

5 luku

34 § ja 37 §

Jätteen tuottajan ja käsittelijän ajantasaiseen kirjanpitoon on lisätty uusia kohtia, jonka vuoksi näiden osalta tulisi asettaa riittävä määräaika, jotta lisäykset pystytään toteuttamaan nykyisiin käytettäviin ohjelmiin. Toiminnanharjoittajan käyttämästä ohjelmasta riippuen, lisäyksiä ei aina voida lyhyellä aikavälillä suorittaa. Käytännön valvonnan työssä on myös havaittu, että jätteen käsittelytapaa ei useinkaan ole käytetty ajantasaisessa jätekirjanpidossa, vaan käsittelytapa on voinut sisältyä esim. yrityksen käyttämään tuotekoodiin tai vastaavaan.

Liitteen 5 mukaan jätteestä tulee kirjata myös kuntatiedot. Vuosiraportoinnin kuntakohtaista tietoa on pyritty lisäämään valvojien jäteohjeistusta tarkentamalla, mutta käytännössä vielä suurimmassa osassa valvontaviranomaisille toimitetuissa vuosiyhteenvedoissa osa jätekohtaisista kuntatiedoista on niputettu sen kunnan alle, mistä jätettä tulee eniten. Mikäli jatkossa kaikki jätejakeet erotellaan kuntakohtaisesti eri alkuperittäin eroteltuna, tulisi tietojärjestelmää kehittää niin, että se laskisi automaattisesti samaa jätettä ja alkuperää koskevat tiedot yhteen, jotta tiedot olisivat myös valvonnallisesti hallittavissa. Kuntakohtainen raportointi tuo lisätyötä etenkin esim. keräysautolla tapahtuvaan yhdyskunta- ja biojätteen keräyksien raportointiin, sillä keräysalueilla voi olla useita kymmeniä kuntia ja useita eri jätteenkuljettajia, joilta tiedot tulee kerätä. Perusteluissa olisi hyvä tehdä rajausta, rajataanko esim. yksityisten henkilöiden jäteasemalle tuomat kuormat pois kuntakohtaisen raportoinnin piiristä, jolloin tällaiset kuormat voitaisiin raportoida vastaanottoaikan sijaintikunnan mukaan, vai tuleeko myös tällaisista kuormista rekisteröidä tuojan sijaintikunta. Samoin tulisi menetellä myös mm. maksuttomien jätteiden kanssa, joista alkuperäistä jätteen tuojan kuntaa ei voida tunnistaa.

POP-jätteen tunnistaminen on tullut uutena kohtana sekä jätteen tuottajan, että jätteen käsittelijän kirjanpitoon. Asetuksen mukaan kirjanpidossa tulee olla ...”POP-jätteestä tieto sen sisältämistä pysyvistä orgaanisista yhdisteistä”. Tämän perusteella voisi ajatella, että POP-jätteestä tulee tallentaa ajantasaiseen kirjanpitoon tarkemmat analyysitiedot. Tämä voisi olla haastavaa käytännön toteutuksen kannalta. Käytännössä yksinkertaisinta olisi kirjata tieto, onko kyseessä POP-jäte vai ei ja analyysitiedot löytyisivät muualta. Tähän mennessä ei vaarallisestakaan jätteestä ole vaadittu erikseen tarkempia luokittelutietoja. Sen sijaan perustelumistion mukaan kirjanpitoon kirjattaisiin tieto POP-jätteestä yhtenä jätteen tyyppiä koskevana tietona. Asetustekstiin tulisi selventää, mikä tieto ajantasaiseen jätekirjanpitoon tulee kirjata.

POP-jätteen tunnistaminen, etenkin jätteenkäsittelijöiden osalta, on haastavaa. Tiedon jakaminen tunnistettujen POP-jätteiden osalta hyödyntäisi etenkin valvontaviranomaisia, jotta valvontaviranomaiset osaisivat ohjeistaa, mistä kaikista jäte-eristä POP-jätteen analysointi olisi tarkoituksenmukaista.

31.8.2021

Jätteen ominaisjättemäärään liittyvään momenttiin ei ole ehdotettu muutoksia aiempaan, lukuun ottamatta kirjanpitovelvoitetta. Tähän mennessä jätteenkäsittelijöiltä ei ole käytännön valvonnassa vaadittu ominaisjättemäärän laskentaa, koska ominaisjättemäärän laskenta ei sovellu jätteenkäsittelyn toimialalle. Tarvittaessa jätteenkäsittelijöiden osalta voisi miettiä oman seurannan ominaisjättemäärän sijasta, esim. loppusijoitukseen menevän jätteen määrän suhteutettuna vastaanotettavaan jättemäärään.

36 §

Perustelumuistiossa tulisi täsmentää, koskeeko raportointivelvollisuudet myös sellaista yhdyskuntajätevesilietettä, johon on sekoitettu myös muuta jätettä ja onko muun jätteen osuudella merkitystä. Samoin tulee täsmentää maatalouden harjoittajan kirjanpitovaatimuksia siltä osin, koskeeko kirjanpitovaatimus myös kompostia sekä sellaista lietettä, missä yhdyskuntajätevesilietteeseen on esikäsittelypaikassa (esim. mädättämö) sekoitettu useita muita eri jätteitä ja yhdyskuntajätevesilietteen osuus esim. mädätejäännöksessä voi olla vähemmistönä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Tarja Anttila ja ratkaissut yksikön päällikkö Juhani Kaakinen.